

førte en saadan Skolelov, vilde man med ganske anderledes Interesse følge Almue-skolen end nu, men jeg vil sige i Modsetning til det ærede Medlem, at hvis man gennemfører en saadan Skolelov, vil Statskolen — det ærede Medlem maa da ikke længere tale om Folkeskolen, thi det er ikke en Folkeskole, det er Statens og Statsmyndighedernes Skole — blive den mest forhadte af alle Institutioner her i Landet. Men det ærede Medlems Betragtning staar i nøje Forbindelse med en Tankegang, som han ikke her fik Vejledning til at udtale, men som jeg har hørt udtale paa et andet Sted af hans Meningsfæller, nemlig den, at Skolevæsenet her i Landet skulde indrettes saaledes, at det var Trappetrin fra den laveste til den højeste Art af Skolevæsen, med andre Ord, at der var Gennemgangsled fra Almue-skolen til Universitetet. Ogsaa af denne Betragtning er jeg en Modstander. Jeg mener, at Almue-skolevæsenet bør være indrettet som et hele for sig. Almue-skolen bør være en praktisk Skole for Livet til Forskel fra den, der gaar ud paa ved Eksamen at uddanne Folk til visse Stillinger som Videnskabsmænd eller Embedsmænd. Den lærde Skole vil og maa have et fra den almindelige Skole forskelligt Formaal, som den stiller og arbejder efter, men Almue-skolen maa være indrettet helt for sig for den store Masse af Befolkningens Børn, der ofte ikke komme i andre Skoler, og som der maa nyde en Undervisning, der kan være til Gavn for dem for hele Livet. Det ærede Medlem mente heller ikke, at dette Forslag tog Hensyn til de hygiejniske Forhold i Skolerne. Deri har han ikke ganske Ret. Det er ikke rigtigt, naar han siger, at man nu i vore Almue-skoler kan nøjes med 50 Kubikfod Rum pr. Barn. Det er ikke ganske korrekt, det gælder i alt Fald kun for de gamle Skoler for 1856. Thi Loven af 8de Marts 1856 paabyder, at overalt, hvor der bygges ny Skoler, skule de rumme mindst 90 Kubikfod pr. Barn. Dette Forslag gaar netop ud paa at gøre Børneantallet i Klasserne mindre, og derved vil Lovforslaget jo dog faa en indirekte Betydning ogsaa i hygiejnisk Henseende. Thi jo færre Børn der er i Skolens Lokaler, desto større Kubikrum bliver der til hver enkelt. Det ærede Medlem ønskede, at man i den ny

Lov om Almue-skolevæsenet vilde indføre en Bestemmelse om, at man skulde bespise de fattige Børn i Skolerne. Hvordan en saadan Ordning skulde etableres paa Landet, ved jeg ikke, det vil i alt Fald være meget vanskeligt. Hvorvidt det vil kunne ske i Købstæderne, er jeg noget i Tvivl om, men jeg mener ogsaa, at Understøttelse og Bespisning maa være noget for sig og Skolevæsenet og Undervisningsvæsenet noget for sig. Jeg synes heller ikke, at det ærede Medlem var ganske konsekvent paa dette Punkt. Thi naar han vil have, at Børnene alle i Fællesskab skulle nyde samme aandelige Mad, saa synes jeg ogsaa, at de alle sammen skulde spise af den samme Gryde. Men det ærede Medlem mente, at det kun var visse Klasser af Børnene, der skulde have Mad i Skolen; de velstaaende Folks Børn skulde tage Mad med hjemme fra. Det kan blive meget vanskeligt for Lærerne og de kommunale Myndigheder, som skulde have med dette at bestille, at sætte en Grænse, hvor Trangen hører op. Endvidere bebrejdede den ærede Rigsdagsmand den højtærede Minister, at han ikke havde forelagt for Tinget en stor samlet Skolereform. I den Henseende vil jeg som gammelt Medlem i denne Sal sige: Sporene skræmme. Det er noget over 20 Aar siden, at jeg første Gang fik den Være at faa Sæde her i Tinget, og i disse Aar have vi 3-4 Gange behandlet store samlede Reformers, men de ere alle gaaede i Papirkurven. Nu kommer det jo an paa, hvad det er, man sætter som sit MaaL. Vil man have Agitationsstof, gør man klogt i at tage saa meget med som muligt, men vil man have praktiske Resultater, vil man have Fremskridt, selv om det kun er smaa; tror jeg, man gør vel i at gaa de stykkevise Reformers Vej. Den har ogsaa paa Skolevæsenets Omraade vist sig praktisk fremkommelig. Man har dog gennem Tiderne faaet adskillige mindre Love — de ere nævnte af tidligere Talere og jeg skal ikke komme tilbage til dem. Efterhaanden som den almindelige Bevidsthed er bleven klarere angaaende den ene eller den anden Mangel, har man kunnet afhjælpe den ved en særlig Lov. Jeg tror derfor, at den meget ærede Minister har handlet ret klogt og praktisk i at tage enkelte bestemte Spørgsmaal frem og alene gøre disse til Genstand for et Lovforslag. Og jeg er saa meget